

WOJEWODA LUBELSKI

PN-II.4131.102.2026

Lublin, dnia 20 kwietnia 2026 r.

Rozstrzygnięcie nadzorcze

stwierdzające nieważność uchwały Nr XX.114.26 Rady Miejskiej w Wąwolnicy z dnia 19 marca 2026 r. w sprawie nadania statutów Sołectwom Gminy Wąwolnica, w części obejmującej: §17 ust. 1, ust. 2, ust. 3 oraz §22 ust. 1 pkt 2

- Statutu Sołectwa Bartłomiejowice, stanowiącego załącznik Nr 1 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Celejów, stanowiącego załącznik Nr 2 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Grabówki, stanowiącego załącznik Nr 3 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Huta, stanowiącego załącznik Nr 4 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Karmanowice, stanowiącego załącznik Nr 5 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Kębło, stanowiącego załącznik Nr 6 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Łopatki-Kolonia, stanowiącego załącznik Nr 7 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Łąki, stanowiącego załącznik Nr 8 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Łopatki, stanowiącego załącznik Nr 9 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Mareczki, stanowiącego załącznik Nr 10 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Rąblów, stanowiącego załącznik Nr 11 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Rogalów, stanowiącego załącznik Nr 12 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Stanisławka, stanowiącego załącznik Nr 13 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Wąwolnica, stanowiącego załącznik Nr 14 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Zarzeka, stanowiącego załącznik Nr 15 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Zawada, stanowiącego załącznik Nr 16 do uchwały,**
- Statutu Sołectwa Zgórzyńskie, stanowiącego załącznik Nr 17 do uchwały.**

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436 oraz z 2026 r. poz. 252)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XX.114.26 Rady Miejskiej w Wąwolnicy z dnia 19 marca 2026 r. w sprawie nadania statutów Sołectwom Gminy Wąwolnica, w części obejmującej: §17 ust. 1, ust. 2, ust. 3 oraz § 22 ust. 1 pkt 2

- Statutu Sołectwa Bartłomiejowice, stanowiącego załącznik Nr 1 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Celejów, stanowiącego załącznik Nr 2 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Grabówki, stanowiącego załącznik Nr 3 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Huta, stanowiącego załącznik Nr 4 do uchwały,

- Statutu Sołectwa Karmanowice, stanowiącego załącznik Nr 5 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Kębło, stanowiącego załącznik Nr 6 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Łopatki-Kolonia, stanowiącego załącznik Nr 7 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Łąki, stanowiącego załącznik Nr 8 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Łopatki, stanowiącego załącznik Nr 9 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Mareczki, stanowiącego załącznik Nr 10 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Rąblów, stanowiącego załącznik Nr 11 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Rogalów, stanowiącego załącznik Nr 12 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Stanisławka, stanowiącego załącznik Nr 13 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Wąwolnica, stanowiącego załącznik Nr 14 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Zarzeka, stanowiącego załącznik Nr 15 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Zawada, stanowiącego załącznik Nr 16 do uchwały,
- Statutu Sołectwa Zgórzyńskie, stanowiącego załącznik Nr 17 do uchwały.

Uzasadnienie

Uchwała Nr XX.114.26 została doręczona organowi nadzoru w dniu 25 marca 2026 r.

Powołując w podstawie prawnej uchwały m. in. art. 40 ust. 2 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym, Rada Gminy Wąwolnica nadała jednobrzmiące statuty sołectwom. Statuty sołectw stanowią załączniki od Nr 1 do Nr 17 do ww. uchwały.

Stosownie do art. 40 ust. 2 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym, uchwała rady gminy w sprawie nadania statutu sołectwu należy do aktów prawa miejscowego, które zgodnie z art. 87 ust. 2 Konstytucji RP, zaliczane są do źródeł prawa powszechnie obowiązującego na obszarze działania organów, które je ustanowiły. Odnosi się do niej zatem zasada wyrażona w art. 94 Konstytucji RP, zgodnie z którą akty prawa miejscowego stanowią one na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie.

Ustawowe upoważnienie do stanowienia przez radę gminy statutów sołectw zawiera przepis art. 35 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. W art. 35 ust. 3 ustawy ustawodawca określił zakres przedmiotowy unormowań, jakie bezwzględnie powinien zawierać statut jednostki pomocniczej, wskazując, iż akt ten określa w szczególności: nazwę i obszar jednostki pomocniczej (pkt 1), zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej (pkt 2), organizację i zadania organów jednostki pomocniczej (pkt 3), zakres zadań przekazanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji (pkt 4), zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej (pkt 5).

W myśl § 17 Statutów Sołectw, dla dokonania ważnego wyboru Sołtysa i Rady Sołectkiej na zebraniu wiejskim wymagana jest obecność co najmniej 1/10 uprawnionych mieszkańców Sołectwa (ust. 1); O ile w wyznaczonym terminie nie uzyskano obecności wymaganej liczby mieszkańców, wybory mogą być przeprowadzone w nowym terminie bez względu na liczbę zebranych osób, po odczekaniu 15 minut (ust. 2).

W ocenie organu nadzoru brak podstawy prawnej dla ustanawiania kworum wyborczego dla ważności wyboru sołtysa i rady sołeckiej na zebraniu wiejskim.

Zgodnie z treścią art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania.

Przepis ten jest regulacją kompletną i nie zastrzega żadnego kworum dla ważności wyboru sołtysa i rady sołeckiej. Wprowadzenie w statucie dodatkowych warunków ważności wyboru jest więc niedopuszczalne ponieważ modyfikuje ustawowe zasady wyboru sołtysa i rady sołeckiej (por. m.in. wyrok NSA z dnia 26 czerwca 2020 r., sygn. II OSK 3930/19, wyrok WSA w Poznaniu z dnia 12 sierpnia 2020 r., sygn. IV SA/Po 739/20, wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 17 lipca 2019 r., sygn. II SA/Go 356/19, wyrok WSA w Kielcach z dnia 18 lipca 2019r., sygn. II SA/Ke 382/19).

W wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt IV SA/Po 130/21, Sąd podkreślił, że: „Kluczowym problemem nie jest więc to, że w zaskarżonych statutach gremium dokonujące wyboru sołtysa i członków rady sołeckiej określono mianem "zebrania wiejskiego", lecz to, że tą drogą rozciągnięto na ów akt wyborczy, wymóg kworum – wprowadzony w § 15 ust. 1 Statutu dla ważności każdego zebrania wiejskiego. Tymczasem dopuszczalność wprowadzenia wymogu kworum dla ważności wyborów sołtysa lub członków rady sołeckiej nie wynika z normującego ten wybór art. 36 ust. 2 u.s.g (...). Nie wynika także z uregulowanych w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 1319; w skrócie "k.wyb.") zasad prawa wyborczego dotyczących wyborów organów gminy (obecnie: wójt lub rady gminy), na których to regulacjach, w zakresie w ustawie nieunormowanym, mogą, a nawet – jak wskazuje się w doktrynie – powinny być odpowiednio wzorowane zasady i tryb wyboru oraz odwołania sołtysa i rady sołeckiej (por.: A. Agopszowicz [w:] A. Agopszowicz, Z. Gilowska, Ustawa o gminnym samorządzie terytorialnym. Komentarz, Warszawa 1997, art. 36 Nb 2; A. Szewc [w:] A. Szewc, G. Jyż, Z. Pławecki Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, Warszawa 2012, uw. 6 do art. 36). Wszystko to uprawnia do wniosku o niedopuszczalności wprowadzania w statucie wymogu kworum dla ważności wyboru sołtysa oraz członków rady sołeckiej (por. np. wyroki WSA: z 21.02.2018 r., IV SA/Po 1106/17; z 17.07.2019 r., II SA/Go 325/19; por. też wyrok NSA z 26.06.2020 r., II OSK 3930/19 – wszystkie orzeczenia dostępne w CBOSA).”

Zgodnie z treścią § 17 ust. 3 Statutów Sołectw, w przypadku kiedy na Sołtysa został zgłoszony jeden kandydat wyborów nie przeprowadza się, zgłoszony kandydat obejmuje stanowisko.

W ocenie organu nadzoru przedmiotowa regulacja narusza obowiązek przeprowadzania wyborów wynikający z treści art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym.

Jak już wywiedziono, przepis ten nakazuje obsadzanie organów wykonawczych jednostek pomocniczych gminy w trybie wyborczym (głosowaniu), niedopuszczalnym jest zatem przyjęcie regulacji statutów sołectw, w świetle których, w przypadku zgłoszenia się tylko jednego kandydata na Sołtysa uważa się go za wybranego i nie przeprowadza się wyborów.

Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 10 października 2018 r., sygn. akt II OSK 1936/18 podkreślił, że *skoro przepis art. 36 ust. 2 u.s.g. nakazuje obsadzanie funkcji sołtysa w trybie wyborów, w głosowaniu tajnym i bezpośrednim, to niedopuszczalne jest przyjęcie w statucie sołectwa unormowania, że w przypadku zgłoszenia jednego kandydata i braku dalszych zgłoszeń, zarejestrowanego kandydata uważa się za wybranego i wyborów nie przeprowadza się.*

Zgodnie z § 21 Statutów Sołectw odwołanie sołtysa i członków Rady Sołeckiej stanowi wyłączną kompetencję zebrania (ust. 1); zebranie w celu odwołania, o którym mowa w ust. 1 zwołuje Burmistrz z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek co najmniej 1/10 stałych mieszkańców Sołectwa uprawnionych do głosowania (ust. 2).

W § 22 ust. 1 pkt 2 Statutów Sołectw przyjęto zaś, że rozpoznaniu przez Burmistrza podlegają wnioski *wskazujące na dopuszczenie się osób objętych wnioskiem czynów dyskwalifikujących ich w opinii publicznej.*

W ocenie organu nadzoru regulacja § 22 ust. 1 pkt 2 Statutów Sołectw jest niejasna, nieprecyzyjna i niedopuszczalna w uchwale będącej aktem prawa miejscowego.

Przyjęte unormowania wprowadzają możliwość zastosowania sankcji w postaci odwołania z funkcji sołtysa lub członka rady sołeckiej, nie doprecyzowując, jakie działania bądź zachowania taką sankcję powodują. Określenie „czyn dyskwalifikujący w opinii publicznej” jest nieprecyzyjne i nieostre.

Akt prawa miejscowego, będący konstytucyjnym źródłem prawa powszechnie obowiązującego na terenie gminy nie może z niedookreślonym, niezdefiniowanym i obiektywnie w swej istocie niedefiniowalnym zachowaniem wiązać konkretnych, zasadniczych i jednoznacznych sankcji.

Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 czerwca 1995 r. (sygn. akt SA/Gd 29949/94, OwSS 1996/3/91) uchwały podejmowane przez organy samorządowe muszą zawierać sformułowania jasne, wyczerpujące, uniemożliwiające stosowanie niedopuszczalnego, sprzecznego z prawem luzu interpretacyjnego. Teza przedmiotowego orzeczenia będzie miała zastosowanie tym bardziej do aktów prawa miejscowego, które zawierają normy prawa powszechnie obowiązującego.

W tym stanie rzeczy, stwierdzenie nieważności uchwały Nr XX.114.26, we wskazanej części, jest uzasadnione.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie, złożona za moim pośrednictwem, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.

WOJEWODA LUBELSKI

Krzysztof Komorski

/podpisano elektronicznie/

Otrzymują:

- 1) Burmistrz Wąwolnicy
- 2) Przewodniczący Rady Miejskiej w Wąwolnicy